

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ Π.Δ.Ε. ΚΡΗΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

safer immerse

#ERASMUS DAYS 2023

ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ
ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΑ - ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ
INCLUSION - DIVERSITY - PLURALISM

ΠΟΛΥΚΕΝΤΡΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
12 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2023, 09:00 - 14:00

HE THE YPOSTHETES

DEPANAL S.A.

ΠΟΛΥΚΕΝΤΡΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

EUROPE DIRECT Περιφέρεια Κρήτης Region of Crete

Πρότυπο ΓΕΛ Ηρακλείου Κρήτης

Ελένη Κορακάκη, Μαρία Φιολιτάκη

Erasmus +/Δράσης KA1
2022-1-EL-KA122-SCH-000071341

Funded by
the European Union

Στόχοι του Προγράμματος:

- Καινοτόμα εργαλεία στην εκπαίδευση
- Ανάπτυξη και βελτίωση νέων ικανοτήτων, στάσεων και ικανοτήτων των εκπαιδευτικών
- Βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και προώθηση καινοτόμων εργασιών και ανταλλαγής καλών πρακτικών
- Απόκτηση νέων πόρων για χρήση με τους μαθητές στην τάξη
- Προσέγγιση των αναγκών των μαθητών
- Παρακίνηση των μαθητών σε μια πιο κατάλληλη ατμόσφαιρα μάθησης
- Αντιμετώπιση προβληματικών καταστάσεων εντός και εκτός της τάξης

- Course «Social and Emotional Learning in the classroom», Πάδοβα (Ιταλία) από 20/08 έως 27/08/2023. Teachersrice

(<https://www.teachersrise.eu>)

- Εξοικείωση με δεξιότητες και στρατηγικές με στόχο την ενσωμάτωση της κοινωνικο-συναισθηματικής μάθησης (SEL) στα ισχύοντα προγράμματα σπουδών διαφορετικών γνωστικών αντικειμένων
- Κορακάκη Ελένη, κλάδου ΠΕ04
- Ναλετάκη Αθηνά, κλάδου ΠΕ 03
- Φιολιτάκη Μαρία, κλάδου ΠΕ02

Κοινωνιο-Συναισθηματική μάθηση (SEL) με δύο λόγ

Τι είναι η κοινωνικο-συναισθηματική μάθηση;

Πρόκειται για στρατηγικές μάθησης που δίνουν έμφαση στην αναγνώ και στο χειρισμό των συναισθημάτων των μαθητών, στη σύναψη καλυ σχέσεων μεταξύ μαθητών αλλά και μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών

Γενικά οι μαθητές επιδιώκεται:

α) να αποκτήσουν αυτογνωσία

β) να χειρίζονται αποτελεσματικότερα διαπροσωπικές σχέσεις

- Με αυτόν τον τρόπο στρατηγικές κοινωνικο-συναισθηματικής μάθησης:
  1. μπορούν να διασφαλίσουν την “ισότιμη συμμετοχή όλων των μελών στην εκπαίδευση” και
  2. ανταποκρίνονται “στις διαφορετικές εκπαιδευτικές ανάγκες όλων των μαθητριών/μαθητών”.

Έτσι, το σχολείο γίνεται συμπεριληπτικό: γίνεται “Σχολείο για όλους” (Unesco, 1994, 2009)

Παιδαγωγικοί στόχοι (πιο συγκεκριμένα):

Γνωστικοί:

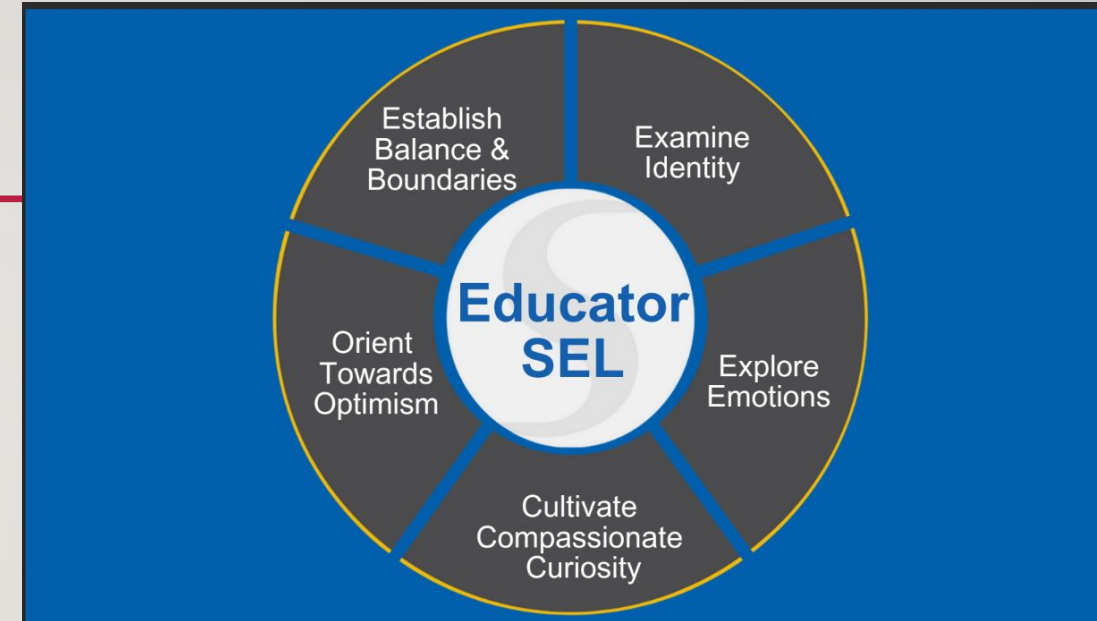
- Βελτίωση της επίδοσης των μαθητών σε διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα
- Λήψη αποφάσεων μετά από κριτική σκέψη

Συναισθηματικοί-κοινωνικοί:

- Σεβασμός και αποδοχή της διαφορετικότητας
- Αποτελεσματική επικοινωνία και αρμονική συνεργασία ανεξάρτητα από τα διαφορετικά περιβάλλοντα προέλευσης (πολιτισμικά, κοινωνικά, οικονομικά).

Ψυχοκινητικοί:

- Μέσω δραστηριοτήτων οι μαθητές ενθαρρύνονται να ανακαλύψουν ή να καλλιεργήσουν δεξιότητες και talέντα (δημιουργική γραφή, ζωγραφική, θεατρο κ. ά.)

Διδακτικές μέθοδοι:

Στο πλαίσιο της κοινωνικο-συναισθηματικής μάθησης μπορούν να ενταχθούν πολλές δραστηριότητες:

- a. εισαγωγικές ασκήσεις για σπάσιμο του πάγου
- b. παιχνίδια ρόλων
- c. μουσικοκινητικές δραστηριότητες
- d. ασκήσεις δημιουργικής φαντασίας
- e. ασκήσεις χαλάρωσης
- f. δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης κ.ά

Α. Παράδειγμα “Άσκηση Γνωριμίας-Σπάσιμο πάγου”

“Δύο αλήθειες-ένα ψέμα”

Στην αρχή της χρονιάς μπορούμε να ζητήσουμε από τους μαθητές να μιλήσουν για τον εαυτό τους με έναν πρωτότυπο τρόπο:

α) ζητάμε από κάθε μαθητή να μιλήσει για τον εαυτό του αναφέροντας δύο αλήθειες και ένα ψέμα.

β) στη συνέχεια ενθαρρύνουμε τους υπόλοιπους μαθητές να εντοπίσουν το ψέμα.

=> Από την εφαρμογή στην τάξη αποδείχτηκε ότι είναι καλύτερο:

1. οι μαθητές να μην λαμβάνουν τον λόγο διαδοχικά αλλά όποτε εκείνοι είναι έτοιμοι
2. ο διδάσκων να επιλέγει ποιος μαθητής θα εντοπίσει το ψέμα.

Σκοπός της δραστηριότητας:

- ενεργοποίηση ενδιαφέροντος των μαθητών
- αποτελεσματική επικοινωνία

Οι ίδιοι οι μαθητές όταν ερωτήθηκαν γιατί έκαναν αυτή τη δραστηριότητα απάντησαν:

“για να γνωριστούμε καλύτερα”, “για να μάθουμε ότι είναι σημαντικό να ακούμε”, “για να δούμε ότι όσο και να ξέρουμε κάποιον υπάρχουν πάντα ενδιαφέροντα πράγματα να μάθουμε γι αυτόν”, “για να δούμε ότι όταν μιλάμε τα εξωγλωσσικά και τα παραγλωσσικά στοιχεία είναι σημαντικά”, “για να δείτε ότι δεν μπορούμε να είμαστε συγκεντρωμένοι 45 λεπτά” κ.ά.

Β. Παράδειγμα “Δραστηριότητα συνεργασίας-κινητικής”

“Ανθρώπινη αλυσίδα”

Γενικός Στόχος (κοινωνικο-συναισθηματικός):

Στην αρχή της χρονιάς (ή ακόμα και στη πορεία των μαθημάτων) ο διδάσκων μπορεί να επιλέξει έναν διαφορετικό τρόπο για να δείξει στην τάξη γιατί είναι σημαντική η συνεργασία μεταξύ των μαθητών καθώς και τους όρους που πρέπει να την χαρακτηρίζουν προκειμένου να είναι αποτελεσματική.

- Περιγραφή της Άσκησης:

Οι μαθητές καλούνται να σταθούν σε κύκλο ο ένας δίπλα στον άλλον. Στη συνέχεια, τους δίνεται η οδηγία να τεντώσουν μπροστά το ένα τους χέρι και να πιάσουν τυχαία ένα από τα άλλα χέρια. Έπειτα προτρέπονται να τεντώσουν και το άλλο και να πιάσουν πάλι ένα από τα άλλα χέρια των συμμαθητών τους.

Ο διδάσκων τους καλεί να “λυθούν”.

Εφαρμογή στην τάξη

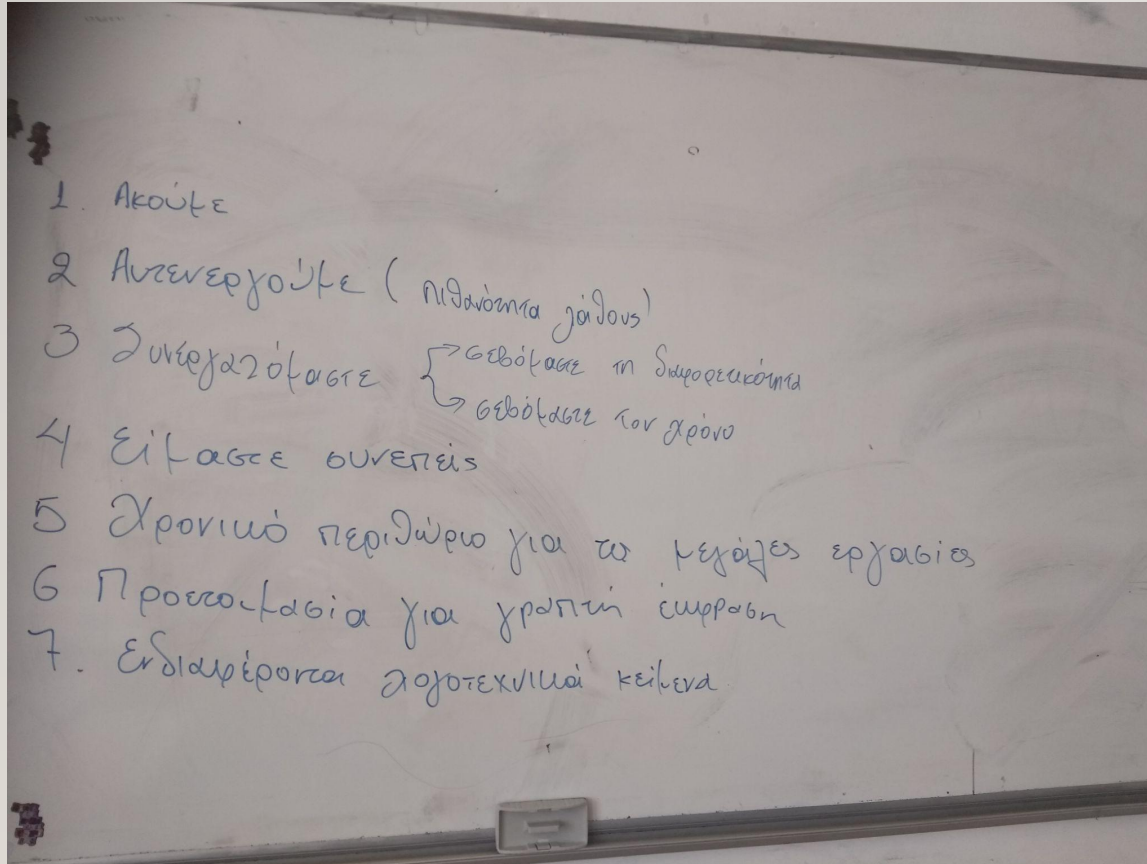
Αξιολόγηση:

Μετά το τέλος της άσκησης οι μαθητές:

- έδωσαν τίτλους στη δραστηριότητα όπως “Μαλλιά κουβάρια”, “Γόρδιος δεσμός”, “teamwork-dreamwork” κ.ά.
- όταν ρωτήθηκαν πώς έλυσαν (όσοι έλυσαν) την αλυσίδα είπαν “αρχικά νιώσαμε πανικό και κάναμε ο καθένας ό,τι ήθελε”, “μείναμε ακίνητοι και ψάξαμε στρατηγική”, “αποφασίσαμε να σηκώσουμε τα χέρια ψηλά”, “αποφασίσαμε να ακούμε ο ένας τον άλλον”, “οταν δυσκολευόμασταν, σταματούσαμε και αλλάζαμε στρατηγική”.
- όταν ρωτήθηκαν γιατί δεν έλυσαν (όσοι δεν έλυσαν την αλυσίδα) είπαν: “δεν είχαμε υπομονή”, “μιλούσαμε όλοι μαζί”, “έκανε ο καθένας ό,τι ήθελε”, “απογοητευτήκαμε και αγχωθήκαμε όταν είδαμε την άλλη ομάδα να λυνει την άσκηση”
- όταν ρωτήθηκαν γιατί πιστεύουν ότι έκαναν την άσκηση απάντησαν:
  - α) για να μάθουμε να συνεργαζόμαστε
  - β) για να μάθουμε ότι κάθε άσκηση, όσο δύσκολη και αν είναι έχει μια λύση
  - γ) για να δούμε ότι σε μια ομάδα, όλοι έχουν ένα ρόλο.

Μετά το τέλος της άσκησης και της συζήτησης που την ακολούθησε οι καθηγητές σε συνεργασία με τους μαθητές κατέγραψαν στον πίνακα κάποιους κανόνες που πιστεύουν ότι θα διευκολύνουν τη μαθησιακή διαδικασία όλη τη χρονιά και συνέταξαν το “συμβόλαιο της τάξης”

Συμβόλαιο Τάξης

Το παρόν Συμβόλαιο αποτελεί συμφωνία ανάμεσα στα μέλη της σχολικής κοινότητας και αποσκοπεί στη βελτίωση της μαθησιακής διαδικασίας.

Σε αυτήν την τάξη:

1. Ακούμε ο ένας τον άλλον
2. Σεβόμαστε την διαφορετικότητα
3. Αυτενεργούμε και αναζητούμε στρατηγικές επίλυσης προβλημάτων
4. Προσπαθούμε να δουλέψουμε ομαδικά, όταν μας δίνεται η ευκαιρία.
5. Είμαστε συνεπείς στις υποχρεώσεις μας
6. Αφήνουμε επαρκή χρονικά περιθώρια για την επίλυση προβλημάτων και για την απάντηση σε εργασίες (ατομικές ή ομαδικές)
7. Προετοιμαζόμαστε επαρκώς για την οποιαδήποτε εξέταση
8. Προσπαθούμε να εμπλακούμε σε συζητήσεις γύρω από επίκαιρα και ενδιαφέροντα θέματα.
9. Δεν παρεμποδίζουμε με οποιονδήποτε τρόπο την μαθησιακή διαδικασία.
10. Είμαστε όλοι μια ομάδα με κοινό στόχο: να μαθαίνουμε μέσα σε ένα ευχάριστο κλίμα.

Η καθηγήτρια της Τάξης
Οι μαθητές

Συμβολαιο τάξης

- 1) Οι μαθητές να μην μπαίνουν μετά τον καθηγητή.
- 2) Διατηρούμε καθαρή την τάξη μας.
- 3) Σεβόμαστε το άτομο που μιλάει.
- 4) Διαδραστική μάθηση.
- 5) Ομαδικές εργασίες.
- 6) Να μην υπάρχουν υπερβολικά πολλές εργασίες.

Κανόνες της Τάξης

- ① Σεβασμός όταν μιλάει κάποιος άλλος
- ② Συμφερονή μαθητών στο μάθημα
- ③ Επίλυση και έλεγχος εργασιών στην τάξη
- ④ Διατηρούμε την αίθουσα σε καλή κατάσταση
- ⑤ Από τον καθηγητή να υπάρχει προειδοποίηση και όχι απειλή
- ⑥ Όταν κάνουμε λάθος ζητάμε συγγνώμη
- ⑦ Να δίνει ο καθηγητής χρόνο σε όλους τους μαθητές να σκεφτούν πριν δοθεί απάντηση
- ⑧ Να έχουν οι μαθητές χρόνο για να αναγράφουν τις απειρώσεις από τον τινάκα
- ⑨ Να μιλάνουμε στην τάξη εγκαίρως
- ⑩ Συνέπεια στον χρόνο αποχώρησης από την πλευρά του καθηγητή

You are the daughter
of the American
ambassador to the
country where you are
now living.

Γ. Παράδειγμα “Παιχνίδι ρόλων”

“Ένα βήμα μπροστά”

Η άσκηση αυτή μπορεί να διεξαχθεί στο πλαίσιο:

- α) πολλών μαθημάτων (π.χ. Φιλοσοφία: Ηθική ή Πολιτική, Νεοελληνική Γλώσσα: ρατσισμός, έμφυλη βία, κοινωνικά στερεότυπα, Λογοτεχνία: ρόλος και θέση των φύλων κλπ.) ή
- β) στο γενικότερο πλαίσιο ενίσχυσης της κοινωνικό-συναισθηματικής μάθησης.

Περιγραφή:

Ο διδάσκων γράφει σε χαρτάκια (όσα είναι και οι μαθητές) έναν ρόλο (π.χ. είσαι μια η κόρη μιας οικονομικής μετανάστριας στην Ελλάδα). Στη συνέχεια, μοιράζει τυχαία τους ρόλους και καλεί τους μαθητές να διαβάσουν ο καθένας το δικό του χαρτάκι χωρίς να δουν τον ρόλο των συμμαθητών τους. Έπειτα τους τοποθετεί σε μια γραμμή και διατυπώνει μια πρόταση π.χ. “Πιστεύετε ότι μπορείτε να πραγματοποιήσετε όλα σας τα όνειρα”. Καλεί τους μαθητές αφού ακούσουν την κάθε πρόταση, αν πιστεύουν ότι η κατάσταση που περιγράφει εκφράζει τον ρόλο που έχουν να κάνουν ένα βήμα μπροστά.

Στο τέλος της άσκησης οι μαθητές καλούνται να κοιτάξουν πίσω τους και να δουν ότι:

- α) κάποιοι μαθητές είναι ακόμα στο σημείο εκκίνησης
- β) κάποιοι άλλοι είναι μπροστά κλπ.

Συζήτηση με αφορμή την άσκηση:

Οι μαθητές καλούνται να απαντήσουν σε ερωτήματα όπως:

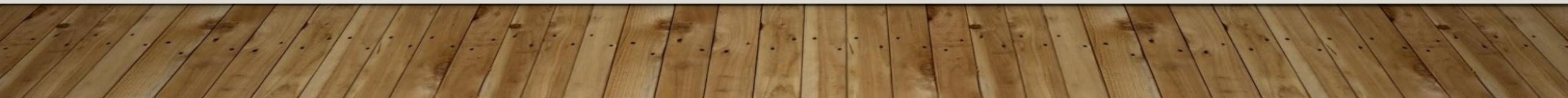
- α) Πώς πιστεύετε ότι ένιωθαν οι συμμαθητές σας όταν έκαναν (ή δεν έκαναν) ένα βήμα μπροστά;
- β) Όσοι προχωρούσατε συχνά, σε ποιο σημείο αρχίσατε να παρατηρείτε ότι υπήχαν συμμαθητές που δεν κινούνταν τόσο γρήγορα όσο εσείς;
- γ) Ένιωσε κάποιος ότι βασικά δικαιώματα ή ανάγκες τους αγνοήθηκαν;
- δ) Μπορείτε να μαντέψετε τον ρόλο που ίσως έχει ο πρώτος, ο τελευταίος;
- ε) Η άσκηση αυτή πιστεύετε ότι αντικατοπτρίζει με κάποιο τρόπο την κοινωνία μας;
- στ) Απο που πιστεύετε ότι θα μπορούσαμε να ξεκινήσουμε για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων σε μια κοινωνία;

Σκοπός της άσκησης:

Οι μαθητές:

- να σκεφτούν προβλήματα της καθημερινότητας που καλούνται να αντιμετωπίσουν άνθρωποι από διαφορετικό οικονομικό/κοινωνικό/πολιτισμικό υπόβαθρο
  - να αναγνωρίσουν και να κατονομάσουν συναισθήματα και προβλήματα της ηλικίας τους
  - να αποκτήσουν ενσυναίσθηση.
-

Άλλες δραστηριότητες:

Συμπεράσματα:

Η κοινωνικο-συναισθηματική μάθηση πρέπει να αποτελεί βασικό σκοπό αλλά και προϋπόθεση του εκπαιδευτικού μας συστήματος καθώς:

- προάγει τη συνεργασία και δημιουργεί κλίμα εμπιστοσύνης τόσο μεταξύ των μαθητών όσο και μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών
- βοηθά τους μαθητές να ανακαλύψουν και να αναπτύξουν σημαντικές δεξιότητες για τη ζωή τους.
- συντελεί αποτελεσματικά στην αποφυγή εντάσεων και συγκρούσεων στο σχολικό περιβάλλον
- και κυρίως, καθιστά την μάθηση μια ευχάριστη διαδικασία, η οποία είναι αποτελεσματική μόνο όταν οι μαθητές νιώθουν ότι συμμετέχουν ενεργά σε αυτή και χαίρονται πραγματικά κατά τη διάρκειά της.

Ευχαριστούμε τα προγράμματα Erasmus +
για την ευκαιρία που μας έδωσαν.

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας!

Erasmus+

Ανοίγει δρόμους, αλλάζει ζωές.

Το σχέδιο Erasmus +/Δράσης ΚΑ1 τομέας Σχολικής Εκπαίδευσης, 2022-1-EL-KA122-SCH-000071341, με τίτλο «Πρακτικές Μάθησης και Διδασκαλίας» συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το περιεχόμενο του υλικού είναι αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου Πρότυπου Γενικού Λυκείου Ηρακλείου Κρήτης και ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ούτε η Εθνική Μονάδα Συντονισμού Erasmus+ ΙΚΥ είναι υπεύθυνες για τη χρήση που μπορεί να γίνει των πληροφοριών που αναφέρονται.